

zaaknummer 2013 W 1136

17 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder meer) kapelaan te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 11 april 2014. Op 6 juni 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond.

Op 4 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [vicaris-generaal] voornoemd en mr. [naam], hoofd juridische zaken van het Bisdom Roermond.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was destijds kapelaan in [plaats]-Oost, in de parochie van klager. Aangeklaagde gaf ook godsdienstlessen in de eerste klas van de school waar klager ook leerling was. Ook moest klager bijna dagelijks van zijn ouders de mis bijwonen, ook om die reden had hij regelmatig contact met aangeklaagde.

Toen klager een jaar of 7, 8 was ging hij naar het zwembad. Destijds werd er door jongens en meisjes gescheiden gezwommen. De meisjes gingen het zwembad uit, dan was er ongeveer 20 minuten pauze en dan mochten de jongens het zwembad in. Klager stond op de betreffende dag als eerste jongetje klaar om het zwembad in te gaan. Toen klager het zwembad wilde ingaan zag hij plotseling aangeklaagde in het middelste, nog ondiepe deel, van het zwembad staan. Aangeklaagde had slechts een veel te kleine zwembroek aan, en hij had een enorme erectie met deels inkijk in de zwembroek. Hij gooide afwisselend met zijn linker- en

rechterhand water over zijn penis. Klager had niet eerder een erectie gezien. Toen aangeklaagde klager zag, kwam hij meteen snel wadend door het water naar het eerste deel van het zwembad op klager af om contact te maken. Klager probeerde nog naar de zijkant van het zwembad te gaan, (het zwembad schat klager op 30 meter breed en 3x 15 meter lang) maar er was geen ontsnappen aan. Aangeklaagde vroeg aan klager of hij kon zwemmen. Klager zei dat hij nog niet kon rugzwemmen en borstcrawl, waarop klager afwisselend op zijn buik en zijn rug in het water moest liggen, waarbij hij aan zijn onderrug respectievelijk onderbuik werd ondersteund door aangeklaagde, (die daarbij geen intieme delen aangeraakt heeft). Klager meende dat aangeklaagde toen nog steeds een erectie had. Inmiddels waren er meer jongens in het zwembad gekomen. Klager kreeg zeker tien minuten ongevraagd zwemles van aangeklaagde. Hij voelde zich machteloos, niet in staat zich te verweren. Het vasthouden voelde voor klager zeer vervelend. Vanuit geworteld respect voor kerkelijke figuren durfde klager niet weg te lopen of de handen van aangeklaagde weg te duwen. De aanblik van de bijna naakte man in een veel te kleine zwembroek met een enorme erectie die hij normaal kende als een in toog met witte kraag geklede geestelijke, was voor klager schokkend en is hem lang bijgebleven.

Klager durfde thuis niet veel te vertellen over dit voorval en heeft een en ander pas maanden later aan zijn ouders verteld. Hij vond dat moeilijk en zijn ouders waren geschokt.

2.2. Klager werd destijds in het eigen gezin enigszins bespot over het voorval met aangeklaagde en had daar last van. Klager kwam uit een gezin met 13 kinderen. Zijn vader was [functie] bij de gemeente en had mogelijk angst om zijn baan te verliezen als dit voorval tussen klager en aangeklaagde naar buiten zou worden gebracht. Klager geeft ook aan dat hij flashbacks heeft gehad, bijvoorbeeld als hij een paard zag met een 'lange penis'. Klager voelde zichzelf dan slecht, alsof hij degene was die fout was geweest. Ter zitting heeft klager desgevraagd toegelicht waarom deze gebeurtenis zo'n impact op hem heeft gehad. Zijn ouders hebben heel hard gewerkt, er was weinig aandacht voor de kinderen. De kinderen zochten intimiteit bij elkaar, waarbij klager vanaf zijn 10^e jaar de initiatiefnemer was om een beetje te experimenteren met broertjes met wie hij het bed deelde en met een ouder zusje. Door wat hij meegemaakt had in het zwembad sloeg zijn fantasie op hol en vervaagden zijn grenzen. Seksualiteit is toen een obsessie geworden in het leven van klager. Zijn ouders hebben hem veel kwalijk genomen. Zijn moeders perfecte beeld van kerk en gezin werd verstoord door wat klager had meegemaakt en door dat haar kinderen 'het met elkaar deden'. Klagers schoolprestaties waren matig en soms heel slecht. Op de Mulo kwam hij ook aangeklaagde regelmatig weer tegen in de kerk. Klager had concentratieproblemen en heeft de derde klas drie keer moeten volgen. In die tijd zou zijn vader een promotie krijgen, die is niet doorgegaan. Dat is met name op klager afgereageerd. Door dat alles is hij buiten zijn familie geplaatst en heeft hij nagenoeg geen contact met zijn broers en zussen.

Klager is in 1987 getrouwd en toen voor het eerst ernstig overspannen geraakt. Hij heeft een forse crisis gehad, waarbij ook ernstig op zoek is geweest naar zijn seksuele identiteit. Hij had aanvankelijk contact met [naam], gezondheidspsycholoog, aan wie hij het voorval had verteld en die hem doorverwees naar het Riagg. In 1993 kreeg klager opnieuw ondersteuning van het Riagg.

Klager is nog steeds gehuwd. Hij heeft het gebracht tot docent [vak] en is nog steeds als zodanig met veel plezier werkzaam.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht alsnog het onverantwoordelijke, niet te tolereren gedrag van een van de leden van de R.K. Kerk aan de kaak te stellen, genoegdoening te krijgen en mogelijk steun te geven aan andere slachtoffers.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Vicaris-generaal] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Deze is na zijn wijding in 1938 onder meer kapelaan geweest in [plaats]] van 1956 tot 1961. Van 1961 tot ongeveer een jaar voor zijn overlijden in 1982 is hij pastoor geweest in [plaats]. Archiefonderzoek, navraag bij een nog levende personeelsfunctionaris uit de zestiger jaren van de vorige eeuw, en bij de huidige pastoor van de laatste standplaats van aangeklaagde heeft niets opgeleverd. Ook in politiedossiers was geen informatie over aangeklaagde te vinden.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt, mede gelet op de aanwezige steunverklaringen.

Ter zitting is erop gewezen dat menige volwassen een kind bij het leren zwemmen heeft vastgehouden op de wijze zoals aangeklaagde heeft gedaan. Het gedrag van aangeklaagde is laakbaar, daar waar hij zich om had kunnen draaien, in plaats van op klager af te lopen. Hiervoor is excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure, daar waar het gaat om het met een zichtbare erectie in een klein zwembroekje op klager afkomen. Aangeklaagde had er ook voor kunnen kiezen om zich van klager af te wenden. De daarop volgende 'zwemles' kan naar het oordeel van de klachtencommissie niet worden gezien als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager heeft eenmalig aangeklaagde in een klein zwembroekje met flinke erectie moeten aanschouwen, terwijl hij geen mogelijkheid had zich hieraan te onttrekken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van de psycholoog [naam] dat klager in 1987 tijdens de behandeling het misbruik door een priester ter sprake heeft gebracht. Daarnaast is er de steunverklaring van de klager met klachtnummer 2014W1237 die op ongeveer 7-jarige leeftijd door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Tenslotte is er nog een klacht ingekomen met nummer 2014W1333 waarin eveneens seksueel misbruik door aangeklaagde wordt beschreven terwijl de klager 7, 8 jaar oud was.

Na de behandeling van de klacht ter zitting is door mr. [naam] en mr. Weller over en weer correspondentie gevoerd over de inhoud van het steunbewijs van de heer [naam]. Door de gerezen twijfel die is ontstaan over de betrouwbaarheid daarvan heeft de Klachtencommissie de verklaring van de heer [naam] als steunbewijs buiten beschouwing gelaten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 7 of 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren, voor zover omschreven onder 4.3 eerste alinea. De Klachtencommissie adviseert de klacht voor het overige niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 maart 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.